

Dönem : 1
Toplantı : 2

CUMHURİYET SENATOSU S. Sayısı : **355**

1963 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı ve Karma Bütçe Komisyonu raporu (M. Meclisi 1/575; C. Senatosu 1/318)

T. C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi
Sayı : 71 - 2151/5035

19 . 11 . 1963

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 28 . 10 . 1963 tarihinde kararlaştırılan «1963 malî yılı Bütçe Kanununda değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı», gerekçesi ve ilişkileriyle birlikte bağlı olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

İsmet İnönü
Başbakan

G E R E K Ç E

1. NATO standartlarının değiştirilmesi sonucu projelerde NATO makamları tarafından yapılan tashihaat ve mühim tadilat dolayısıyla uzamış olan inşaat müddetleri zarfında, firmaların dış piyasalardan temin etmekle mükellef oldukları malzeme ve teçhizat bedelleri ile dış nakliye bedellerinde ve firmaların umumi masraflarında vukubulan artışlar ve iş gücü ve makina ataletinden neş'et eden zararların telâfisi maksadıyla, Temmuz 1957 tarihinde ikisi Türk olmak üzere 8 firmaca talebedilen tazminat talepleri Bayındırlık Bakanlığınca NATO makamlarına intikal ettirilmiştir.

2. Firmalarla mutabık kalınan miktarlar üzerinden vâki bu talebimizin NATO tediye ve terakkiler komitesinde cereyan eden müzakeresi sırasında, tazminat olarak ödenecek meblâğların miktarı üzerinde temin edilen mutabakatı müteakıp bilhassa yabancı firmalara ödenecek meblâğların transfer nisbet ve şekli hususunda kesin bir karara varılmadığından, bu mevzuun ilgili delegasyonlarla yapacağımız temas ve görüşmeler yoluyla halli esası kabul edilmiş ve görüşmeler neticesinde daimi delegeliğimiz ile diğer ilgili delegasyonlar arasında 10 Mayıs 1960 tarihinde teati edilen mektuplarla tazminat olarak yabancı firmalara ödenecek meblâğların % 75 inin otomatik olarak harice transfer olunacağı ve dış masraflara tekabül eden bu nisbet karşılığı için firmalara her hangi bir isbat mükellefiyetinin yüklenmeyeceği derpiş edilmiştir. Bu mutabakat üzerine, tediye ve terakkiler komitesi 30 Mayıs 1960 tarihinde yaptığı toplantıda, 8 firmaya tazminat olarak cem'an 4 845 590 £ ödenmesini ve ayrıca Millî İdari Masraflar karşılığı memleketimize 201 262 £ verilmesini kararlaştırarak, keza yabancı firmalara yapılacak ödemelerin teati edilen mektuplardaki esaslara tabi olacağı teyiden belirtilmiştir.

3. Yabancı firmaların dış masrafları karşılığı % 75 otomatik transferabilite nisbetinin yukarıda maruz kayıtla tarafımızdan kabulünde âmil olan sebep ve mülâhazalar şunlardır:

a) Tazminatlar NATO'ca finanse edilmediği takdirde, bu taleplerin millî bütçemizden karşılanması zarureti yanında, bâzi enfastrüktür projelerimiz için vâki tahsisat taleplerimizin NATO'

ca kabulünün tazminatlar meselesinin bir an evvel haline bağlı olması ve bu arada müzakereler sırasında % 75 transferable kısmın NATO tarafından doğrudan doğruya ilgili yabancı firmalara tediyesi hususunda Komitede bazı hâkim temayüllerin belirmiş bulunması, bu mevzuda diğer delegasyonlarca vâkı tazyik ve ısrarları;

b) Firmaların dış masraflarına tekabül ettiği kabul olunan % 75 otomatik transferabilite nisbeti tevsika tâbi tutulduğu veya tenzil edildiği takdirde, esas talebimize mevzu teşkil eden tazminat meblâğlarında mühim indirmeler yapılmak suretiyle bu meblâğların % 3 ve 5 i nisbetinde ayrıca verilecek millî idari masraflar karşılığının ve dolayısıyla memleketimize gelecek dövizlerin de azalmış olacağı düşünüldüğünden transfer nisbetinin % 75 olarak tesbiti, muhteviyatı her hangi bir tetkika tâbi tutulmamak kaydına bağlı olmakla beraber, uygun görülmüştür.

4. Ödenmesi kararlaştırılan tazminat meblâğlarının Türkiye ile firmalar arasındaki müzakere- lere ve bu taleplerin tetkiki sırasında vâkı temas ve görüşmelere müstenit bulunduğunu kaydederek bu hal tarzının nihai ve gayrikabili rücu olduğunu belirten tediyeye ve terakkiler komitesi kararı gereğince katılma payları nisbetleri dahilinde üye memleketlerden T. C. Merkez Bankası nezdindeki NATO hesabına döviz olarak vürud eden tazminat meblâğlarının yabancı firmalara derhal tediyesini teminen hazırlanan ek mukavele tasarılarına, ilgili firmalar, dış masraflar karşılığı % 75 otomatik transferabilite mevzuu kısmın teati edilen mektuplardaki esaslara tabi olacağı hususunda da bir hükmün derei talebinde bulunmuşlardır.

Ancak, cari vergi mevzuatımız hükümlerine göre masraf kalemlerinin tevsiki icabettiği ve tevsik edilmediği takdirde bu kalemlerin kâr addolunarak vergiye tabi tutulması gerektiğinden, tazminatların dış masraflara tekabül eden % 75 nisbetindeki kısmının otomatik olarak harice transferi mevzuunda teati edilen mektuplardaki esasların aynen takbiki vergi mevzuatımız bakımından imkânsız olduğu görülerek tamamen özellik arz eden bu hâdise için vergi kanunlarında prensiplerinin ihlâli eihetine gidilmiyerek mezkûr tazminat kısmına isabet eden vergilerin işveren idare olarak Bayındırlık Bakanlığınca tekabül edilmesi uygun görülmüş ve bu hususta metni ilişik 22 Şubat 1961 tarihli ve 5/853 sayılı Bakanlar Kurulu kararı istihsal olunmuştur.

Bu kararname gereğince Bayındırlık Bakanlığınca tekabül edilmesi gereken vergiler miktarları hesap uzmanları tarafından aşağıdaki şekilde tesbit edilmiş bulunmaktadır.

Fırmanın adı	Bayındırlık Bakanlığınca ödenecek kurumlar ve stopaj vergisi yekûnu	
	Lira	Kr.
1. Road and Airport Construction	7 767 077,16	
2. Associated Pipe Line Con. inc-Engineers Pipe Line Konsorsiyumu	955 392,—	
3. Compania Tecnica Itarnazionale (Tehint) Firması	1 291 400,50	
4. Bacci, Perrin ve Dümez Konsorsiyomu	2 548 935,12	
5. Williams Brothers-Costain John Brown	9 539 590,—	
6. Les Chantiers Moderns Limited Şirketi	4 324 816,33	
	Y e k û n	26 427 211,11

İdarece tekabül olunan yukardaki meblâğ kadar ödenek temin etmek üzere bu kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Ödenegin sarfında hiçbir nakit hareketi olmayacaktır. Ödenegin karşılığı kendisidir. İdare bu ödeneği tekabül ettiği vergilerin mahsubunda kullanacaktır.

KARARNAME SURETİ

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Karar sayısı : 5/853

Kuzey Atlântik Andlaşması Teşkilâtı Müşterek Enfrastrüktür Programı gereğince 6095 sayılı Kanun hükümlerine göre Türkiye'de kurulmakta olan tesislerden bir kısmının inşaatını deruhde eden firmaların vâkı talepleri üzerine NATO Tediye ve Terakkiler Komitesince, Daimi Deleğeliğimiz ile alâkalı devletler daimi delegelikleri arasında 10 Mayıs 1960 tarihinde teati edilen mektuplarda kabul ve beyan olunan esaslar dairesinde ödenmesi karar altına alınan tazminattan, firmaların dış masrafları telâkki edilen ve tamamının % 75 ini teşkil eden meblâğın masraf dışı addedilen miktarları üzerinden tahakkuk ettirilecek vergilerin alâkalı idarelerce kabul edilmesi; Maliye Bakanlığının 10 . 2 . 1961 tarihli ve 112217 -24/1625 sayılı muvafık mütalâasına dayanan Bakanlıklararası Enfrastrüktür Kurulunun tensibi ve Bayındırlık Bakanlığının 18 . 2 . 1961 tarihli ve 7100/2213 sayılı yazısı üzerine, Bakanlar Kurulunca 22 . 2 . 1961 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Devlet Başkanı ve Başbakan
Org. C. Gürsel

Komitece kabul edilen tazminat miktarı

Firmanın adı	Sterlin	Türk Lirası	Millî idari masraflar		Tutarı (Sterlin)
			Sterlin	%	
Chantiers Modernes	733 445	18 482 814	36 672	5	770 117
Tevfik Kuyuş	342 300	8 625 960	17 115	5	359 415
Kadri Vezirođlu	339 410	8 553 132	16 970	5	356 380
Williams Brothers	1 100 700	27 737 640	33 021	3	1 133 721
Dumez - Bacci	601 270	15 152 004	18 038	3	619 308
Techint	170 975	4 308 507	5 129	3	176 104
Associated Pipe - Line	177 875	4 482 450	5 336	3	183 211
Road and Airport	1 379 615	34 766 298	68 981	5	1 448 598
TOPLAM	4 845 590	122 108 805	201 262		5 046 852

Karma Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Karma Bütçe Komisyonu

Esas No: 1/575

Karar No: 7

11. 12. 1963

Cumhuriyet Senatosu Yüksek Başkanlığına

Komisyonumuza havale edilmiş bulunan, «1963 mali yılı Bütçe Kanununda değişiklik yapılması hakkındaki kanun tasarısı» ilgili Hükümet temsilcilerinin de iştirakiyle tetkik ve müzakere edildi :

NATO standartlarının değiştirilmesiyle projelerde NATO makamlarınca tashihat ve tadilat yapılmıştır. Bu müddet zarfında firmaların dış piyasalardan temin edecekleri malzeme fiyatları ve nakliye masraflarında da değişiklikler olmuştur. İki yerli altısı da yabancı olan sekiz firma aleyhlerine olan bu değişiklikleri 1957 senesinde Bayındırlık Bakanlığına bildirmişlerdir. 1960 senesinde yapılan anlaşma ile yabancı firmaların dış masrafları karşılığı % 75 otomatik transferabilite nisbeti tarafımızdan kabul olunmuştur. Bu kabulün gerekçesi; bazı entrastrüktür projeleri için taleplerimizin kabulünün bu tazminatların ödenmesine bağlı olduğundadır.

Vergi mevzuatımıza göre masrafların tevsiki icabetmekte tevsik edilmezse kâr addolunarak vergiye tabi tutulmaktadır. Bu bakımdan dış masraflara tekabül eden % 75 nisbetindeki kısmın harice transferi vergi mevzuatımıza uygun düşmediğinden mezkûr tazminat kısmına isabet eden vergiler iş veren idare olarak Bayındırlık Bakanlığına tekabül olunmuştur. İdarece tekabül edilen bu meblâğ 26 427, 211,11 T.L. olup ödeneğin safında hiçbir nakit hareketi olmayacaktır. Ödeneğin karşılığı kendisidir ve idare bu ödeneği tekabül ettiği vergilerin mahsubunda kullanacaktır. Mevzu 10. 2. 1961 tarihli Maliye Bakanlığının muvafakati ve Bakanlıklararası Enfrastrüktür Kurulunun tensibi ile Bakanlar Kurulunca 22. 2. 1961 tarihinde karara bağlanmıştır.

Bu sebeple hazırlanan kanun tasarısı (22 Şubat 1961 tarihli ve 5/853 sayılı Kararname gereğince takabül edilen vergiler karşılığı) unvanı ile 1963 yılı Bütçe Kanununun Bayındırlık Bakanlığı kısmında yeniden açılacak 427 nci bölümüne 26 427 212 lira olağanüstü ödenek konulmasını derpiş etmektedir.

Tasarı Komisyonumuzca da yerinde görülerek maddelerin müzakeresine geçilmiş, Kanunun başlığı ve birinci madde değiştirilerek, diğer maddeler ise aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasvibine arz olunmak ve öncelikle görüşülmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü	Kâtip
Hatay	Cumhurbaşkanınca S. Ü.	Balıkesir	Yozgat
<i>Ş. İnal</i>	<i>S. Kurutluoğlu</i>	<i>F. İslimyeli</i>	<i>V. Uyar</i>
Artvin	Aydın	Balıkesir	Bilecik
<i>S. O. Avca</i>	<i>İ. Sezgin</i>	<i>A. A. Bolak</i>	<i>Ş. Binay</i>
Diyarbakır	Diyarbakır	Gümüşane	İçel
A. Erdoğan	<i>II. Gündoğan</i>	<i>S. Saracı</i>	C. Okyayuz
İmzada bulunamadı			İmzada bulunamadı
İzmir	İzmir	İzmir	İzmir
<i>A. Ertunga</i>	<i>İ. Gürsan</i>	<i>N. Kürşat</i>	<i>N. Mirkelâmoğlu</i>
Kars	Kayseri	Kırşehir	Konya
<i>K. Okyay</i>	<i>II. Dikeçligil</i>	A. Bilgin	<i>M. Dinekli</i>
		İmzada bulunamadı	

Konya
İ. Baran

Konya
A. Onar

Mardin
Ş. Aysan

Rize
E. Y. Akçal
İmzada bulunamadı

Rize
C. Yalçın

Sakarya
M. Gürer

Sakarya
N. Bayar

Sakarya
T. Kapanlı

Sinop
M. Alicanoğlu

Tunceli
M. A. Demir
İmzada bulunamadı

HÜKÜMET TASARISI

1963 mali yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 1963 mali yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelin Bayındırlık Bakanlığı kısmında «22 Şubat 1961 tarihli ve 5/853 sayılı Kararname gereğince idarece takabbül edilen vergiler karşılığı» unvaniyle yeniden açılan 427 nci bölüme 26 427 212 lira olağanüstü ödenek konulmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Maliye Bakanı yürütür.

28 . 10 . 1963

Başbakan İ. İnönü	Devlet Bakanı ve Başb. Yardımcısı E. Alican
Devlet Bakanı ve Başb. Yardımcısı V. A. K. Yörük	Devlet Bakanı ve Başb. Yardımcısı T. Feyzioğlu
Devlet Bakanı V. Pirinçcioğlu	Devlet Bakanı R. Aybar
Devlet Bakanı N. Ökten	Adalet Bakanı A. K. Yörük
Millî Savunma Bakanı İ. Sarıca	İçişleri Bakanı İ. Seçkin
Dışişleri Bakanı F. C. Erkin	Maliye Bakanı F. Melen

KARMA BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

1963 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 1963 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelin Bayındırlık Bakanlığı kısmında «22 Şubat 1961 tarihli ve 5/853 sayılı Kararname gereğince idarece takabbül edilen vergiler karşılığı» unvaniyle yeniden açılan 427 nci bölüme 26 427 212 lira olağanüstü ödenek konulmuştur.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Millî Eğitim Bakanı İ. Ökten	Bayındırlık Bakanı A. H. Onat
Ticaret Bakanı A. Oğuz	Sa. ve So. Y. Bakanı V. F. K. Gökay
Güm. ve Tekel Bakanı O. Öztrak	Tarım Bakanı M. İzmen
Ulaştırma Bakanı İ. Ş. Dura	Çalışma Bakanı B. Ecevit
Sanayi Bakanı F. Çelikkbaş	Turizm ve Tanıtma Bakanı N. Ardoçoğlu
	İmar ve İskân Bakanı F. K. Gökay

